

PATVIRTINTA

Vilniaus Verkių mokyklos-daugiafunkcio centro direktoriaus 2024 m. rugsėjo 19 d. įsakymu Nr. V-117

VILNIAUS VERKIŲ MOKYKLOS-DAUGIAFUNKCIO CENTRO PATYČIŲ, SMURTO PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS VYKDYMO TVARKOS APRAŠAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Vilniaus Verkių mokyklos – daugiafunkcio centro (toliau – Verkių mokykla) Patyčių, Smurto prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos aprašo (toliau – Aprašas) paskirtis – padėti užtikrinti sveiką, saugią, užkertančią kelią smurto, prievartos apraiškoms aplinką, kuri yra psichologiškai, dvasiškai ir fiziškai saugi.

2. Aprašas nustato patyčių, smurto stebėsenos, prevencijos ir intervencijos centre vykdymą.

3. Aprašas remiasi šiais principais:

3.1. į patyčias, smurtą būtina reaguoti nepriklausomai nuo jų turinio (dėl socialinės padėties, lyties, seksualinės orientacijos, negalios, religinės ar tautinės priklausomybės, išskirtinių bruožų ar kt.) ir formos;

3.2. kiekvienas Verkių mokyklos administracijos atstovas, mokytojas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, pastebėjęs ar sužinojęs apie patyčias, smurtą turi reaguoti ir stabdyti;

3.3. veiksmų turi būti imamasi visais atvejais, nepriklausomai nuo pranešančiųjų apie patyčias, smurtą amžiaus ir pareigų bei nepriklausomai nuo besityčiojančiųjų ar patiriančių patyčias, smurtą amžiaus ir pareigų.

4. Kiekvienas Verkių mokyklos bendruomenės narys turi būti supažindintas su Verkių mokyklos Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos aprašu, jį įgyvendinančiais dokumentais ir patvirtinti tai savo parašu.

5. Apraše vartojamos sąvokos:

5.1. *patyčios* – tai psichologinę ar fizinę jėgos persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės tyčiniai, pasikartojantys veiksmai siekiant pažeminti, įžeisti, įskaudinti ar kaip kitaip sukelti psichologinę ar fizinę žalą kitam asmeniui. Patyčios gali būti tiesioginės (atvirai puolant ir/ar užgauliojant) ir/ar netiesioginės (skaudinant be tiesioginės agresijos):

5.2. *žodinės patyčios*: pravardžiavimas, grasinimas, ujimas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.;

5.3. *fizinės patyčios*: mušimas, spardymas, spaudimas, dusinimas, užkabinėjimas, turtinė žala ir kt.;

5.4. *socialinės patyčios*: socialinė izoliacija arba tyčinė atskirtis, gandų skleidimas ir kt.;

5.5. *elektroninės patyčios*: skaudinančių ir gąsdinančių asmeninių tekstinių žinučių ir/ar paveikslėlių siuntinėjimas, viešų gandų skleidimas, asmeninių duomenų ir komentarų skelbimas, tapatybės pasisavinimas siekiant sugriauti gerą vardą arba santykius, pažeminti ir kt.

5.6. *fizinis smurtas* – tai neteisėtas tyčinis prieš žmogaus valią jo organizmui daromas fizinis poveikis, nukreiptas į asmens gyvybės atėmimą, žalos sveikatai padarymą, fizinio skausmo ar kitų fizinių kančių sukėlimą, laisvės atėmimą arba bejėgiškos būklės sukėlimą.

5.7. *psichologinis smurtas* (emocinis ir verbalinis) – tai pavojingas tyčinis poveikis kito žmogaus psichikai, verčiant bijoti (bauginant), kad dėl tolesnių grasinančiojo veiksmų ar neveikimo atsiras tam tikros neigiamos pasekmės. Psichologinis smurtas įgyja įvairias formas: vertimas elgtis prieš savo valią, jausmų ignoravimas, įsitikinimų išjuokimas, baudimas, įžeidinėjimas ir žeminimas, vertimas žmogų blogai galvoti apie save, pravardžiavimas, vertimas jį abejoti dėl savo sveiko proto

ir gebėjimo priimti teisingus savarankiškus sprendimus, naudojamos mentalinės manipuliacijos (“proto žaidimai”), vertimas jį jaustis kaltu, manipuliacijos vaikais, jų gerove.

5.8. *seksualinis smurtas* – yra kėsinimasis ne tik į asmens gyvybę, sveikatą, asmens kūno neliečiamumą, bet ir socialinę laisvę, asmenybės garbę ir orumą, t.y. tuo pačiu metu seksualiniame smurte pasireiškia fizinio ir psichologinio smurto bruožai. Seksualinis smurtas šeimoje pasireiškia tokiomis formomis, kaip vertimas nusirengti, santykiuoti prieš žmogaus valią jam nepriimtinais būdais, nepriimtinu laiku, jam nepriimtinių daiktų vartojimas lytinio akto metu, vertimas mylėtis su smurtautojo draugais ir t.t.

5.9. *patyčias patiriantis vaikas* – mokinys, iš kurio yra tyčiojamasi;

5.10. *besityčiojantysis* – mokinys ar suaugęs, inicijuojantis patyčias ir/ar prisidedantis prie jų;

5.11. *patyčias patiriantis suaugęs* – administracijos atstovas, mokytojas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, iš kurio tyčiojasi mokinys (-iai);

5.12. *patyčių stebėtojas* – mokinys, matantis ar žinantis apie patyčias;

5.13. *smurtą patiriantis vaikas* – mokinys, iš kurio yra tyčiojamasi, prieš kurį smurtaujama;

5.14. *smurtaujantis vaikas* – mokinys, inicijuojantis smurtą ir/ar prisidedantis prie jo;

5.15. *smurtą patiriantis suaugęs* – administracijos atstovas, mokytojas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, iš kurio tyčiojasi, ar prieš kurį smurtauja mokinys (-iai);

5.16. *smurto stebėtojas* – mokinys ar darbuotojas, matantis ar žinantis apie smurtą;

5.17. *patyčių, smurto prevencija* – veikla, skirta patyčių, smurto rizikai mažinti imantis Verkių mokyklos bendruomenės narių (vaikų, administracijos atstovų, mokytojų, švietimo pagalbos specialistų, kitų darbuotojų, tėvų (globėjų, rūpintojų) švietimo, informavimo ir kitų priemonių;

5.18. *patyčių, smurto intervencija* – visuma priemonių, taikomų visiems patyčių, smurto dalyviams (patiriantiems, besityčiojantiems, stebėtojams), esant poreikiui įtraukiant mokinių tėvus (globėjus, rūpintojus);

5.19. *patyčių, smurto prevencijos ir intervencijos stebėseną* – patyčių, smurto situacijos mokykloje stebėjimas renkant, analizuojant faktus ir informaciją, svarbią šio reiškinių geresniam pažinimui bei valdymui, reiškinių tolesnės raidos ir galimo poveikio prognozavimas.

6. Aprašas parengtas vadovaujantis Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija, Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymu, Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymu, Patyčių, Smurto prevencijos ir intervencijos vykdymo Vilniaus miesto bendrojo ugdymo mokyklose tvarkos aprašu, patvirtintu 2016 m. birželio 30 d. Vilniaus miesto savivaldybės Administracijos direktoriaus įsakymu Nr. 30-1602 ir Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2017 m. kovo 22 d. įsakymu Nr. V-190, kitais įstatymų įgyvendinamaisiais teisės aktais.

II. PATYČIŲ, SMURTO STEBĖSENA IR PREVENCIJA CENTRE

7. Patyčių, smurto prevencija ir intervencija yra svarbi Verkių mokyklos veiklos dalis, kurios planavimu, organizavimu ir stebėseną rūpinasi mokyklos direktorius, vaiko gerovės komisijos nariai, klasių vadovai, o ją vykdo visi Verkių mokyklos bendruomenės nariai.

8. Verkių mokyklos direktorius yra atsakingas už Aprašo parengimą ir vykdymą, už stebėsenos rezultatais paremto kasmetinio Verkių mokyklos patyčių, smurto prevencijos priemonių plano parengimą, pristatymą mokyklos bendruomenei ir vykdymą.

9. Verkių mokyklos vadovas sudaro Prevencinę darbo grupę:

10. Prevencinės darbo grupės pirmininkas:

Greta Kvatavičienė – direktoriaus pavaduotoja ugdymui;

Nariai:

Stanislava Volodkovič – mokytoja;

Rolandas Leskevičius – mokytojas.

11. Prevencinė darbo grupė kasmet:

11.1. inicijuoja anoniminę mokinių apklausą ir apibendrina jos rezultatus;

11.2. atlieka centre fiksuotų pranešimų apie patyčias, smurtą analizę;

11.3. remiantis apklausos ir pranešimų apie patyčias, smurtą analizės duomenimis rengia patyčių smurto, prevencijos ir intervencijos priemonių planą;

11.4. aptaria turimą informaciją, svarsto prevencijos ir intervencijos priemonių taikymo plano turinį vaiko gerovės komisijos posėdyje;

11.5. teikia siūlymus Verkių mokyklos direktoriui dėl patyčių, smurto prevencijos ir intervencijos priemonių įgyvendinimo mokykloje, Verkių mokyklos darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo patyčių, smurto prevencijos ar intervencijos srityje ir kitais klausimais;

11.6. esant reikalui, teikia siūlymus Verkių mokyklos direktoriui dėl tvarkos aprašo tobulinimo;

11.7. atlieka kitus Verkių mokyklos patyčių, smurto prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkoje numatytus veiksmus.

III. PATYČIŲ, SMURTO INTERVENCIJA CENTRE

12. Visais įtariamų ir realių patyčių, smurto atvejais kiekvienas Verkių mokyklos administracijos atstovas, mokytojas ar švietimo pagalbos specialistas, kitas darbuotojas reaguodamas:

12.1. įsikiša įtarus ir/ar pastebėjus patyčias, smurtą – nutraukia bet kokius tokį įtarimą keliančius veiksmus, esant elektroninėms patyčioms, išsaugo įrodymus;

12.2. primena mokiniui, kuris tyčiojasi, Verkių mokyklos nuostatas ir elgesio taisykles;

12.3. esant pagalbos mokinio sveikatai ir gyvybei reikalingumui, kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis (tėvus (globėjus, rūpintojus) ar Verkių mokyklos darbuotojus) ar institucijas (policiją, greitąją pagalbą);

12.4. informuoja klasės vadovą apie įtariamą ir/ar įvykusias patyčias, smurtą elektroninių patyčių atveju, pateikia išsaugotus įrodymus.

13. Klasės vadovas gavęs informaciją apie įtariamą ir/ar įvykusias patyčias, smurtą:

13.1. išsiaiškina situaciją, nustato, ar tai patyčių, smurto atvejis;

13.2. užpildo pranešimo apie patyčias, smurtą formą (rekomenduojama forma 1 priede); ją perduoda Prevencinės darbo grupės pirmininkui.

13.3. organizuoja individualius pokalbius su patyčių, smurto dalyviais, informuoja jų tėvus (globėjus, rūpintojus), esant poreikiui kviečia mokinių tėvus dalyvauti pokalbiuose;

13.4. toliau stebi situaciją, bendradarbiauja su Prevencinės darbo grupės nariais ir informuoja apie pokyčius.

14. Prevencinės darbo grupės pirmininkas gautą užpildytą formą registruoja Patyčių, Smurto registracijos žurnale (žurnalas laikomas Prevencinės darbo grupės pirmininko kabinete):

15. Prevencinės darbo grupės nariai, įvertinę turimą informaciją:

15.1. numato veiksmų planą, supažindina su jo nevykdymo pasekmėmis skriaudėją ir jo tėvus (globėjus, rūpintojus) esant poreikiui koreguoja veiksmų planą;

15.2. informuoja Verkių mokyklos vadovą apie esamą situaciją.

15.3. vykdo plane numatytas veiklas, stebi, analizuoja, organizuoja pakartotinius susirinkimus situacijos įvertinimui.

16. Mokiniui pasityčiojus iš administracijos atstovo, mokytojo, švietimo pagalbos specialisto ar kito darbuotojo asmuo pastebėjęs ir/ar įtaręs patyčias, smurtą turėtų informuoti Verkių mokyklos direktorių, kuris imasi mokyklos dokumentuose numatytų veiksmų.

17. Administracijos atstovui, mokytojui, švietimo pagalbos specialistui ar kitam darbuotojui pasityčiojus iš mokinio asmuo pastebėjęs ir/ar įtaręs patyčias, smurtą turėtų informuoti Verkių mokyklos direktorių, kuris imasi mokyklos dokumentuose numatytų veiksmų.

18. Verkių mokyklos direktorius, sužinojęs apie darbuotojo patiriamas patyčias, smurtą arba darbuotojo tyčiojimąsi, privalo nedelsiant imtis priemonių.

19. Kitiems patyčių, smurto dalyviams pagal individualius poreikius Verkių mokykloje teikiama švietimo pagalbos specialistų ar pedagogų pagalba.

IV. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

20. Visi dokumentai, esantys mokinio asmens byloje, ir duomenys, susiję su mokiniu ir jo asmeniniu gyvenimu, yra konfidencialūs ir naudojami tik tiek, kiek tai būtina atsakingiems fiziniams ar juridiniams asmenims atlikti pavestas funkcijas, užtikrinti mokinio teises ir teisėtus interesus.

21. Aprašas skelbiamas mokyklos internetinėje svetainėje.

SUDERINTA

Vaiko gerovės komisijos

posėdyje 2024-09-19

Protokolas Nr. 6.7.-57

VILNIAUS VERKIŲ MOKYKLA – DAUGIAFUNKCIS CENTRAS
PRANEŠIMO APIE PATYČIAS, SMURTĄ FORMA

Pranešimo data Registracijos Nr.

Ugdymo įstaigos pavadinimas Vilniaus Verkių mokykla – daugiafunkcis centras

Bendrieji duomenys:

Kam pranešta apie patyčias, smurtą:	
Kas pranešė apie patyčias, smurtą:	
Kada įvyko patyčios, smurtas (data, val.):	
Kur įvyko patyčios, smurtas:	
Kokia patyčių forma naudota ar įtariama, kad buvo naudota:	
☐ Fizinės (is) : vaiko užgauliojimas veiksmais (pargriovimas, įspyrimas, kumštelėjimas, spjaudymas, daiktų atiminėjimas ar gadinimas, plaukų pešiojimas ir pan.);	
☐ Socialinės : įvairūs gąsdinantys, bauginantys gestai, ignoravimas, siekiant parodyti, kad vaikas yra nepageidaujamas ar atstumiamas;	
☐ Elektroninės : patyčios vykstančios elektroninėje erdvėje: socialiniuose tinkluose, kitose vietose internete, naudojant mobiliuosius telefonus (nemalonių žinučių arba elektroninių laiškų rašinėjimas, skaudinantis bendravimas pokalbių kambariuose, vaiko asmeninio gyvenimo detalių viešinimas, tapatybės pasisavinimas ir pan.).	
☐ Kiti pastebėjimai (įrašyti) _____ .	
Ar yra žinomas tokio elgesio pasikartojamumas:	

Duomenys apie patyčių dalyvius:

Vaiko, <u>patyrusio patyčias, smurtą</u> vardas, pavardė, amžius, klasė:	
Vaiko/-ų, <u>kuris tyčiojosi</u> vardas, pavardė, amžius, klasė:	
Vaiko/-ų, <u>stebėjusio patyčias, smurtą</u> vardas, pavardė, amžius, klasė:	

Išsamesnė informacija apie įvykį:

--

Verkių mokyklos pedagogo ar kito darbuotojo elgesys šioje patyčių, smurto situacijoje:

--

Veiksmų po įvykio, planas su:

Vaiku patyrusiu patyčias, smurtą:	
Vaiku, kuris tyčiojosi:	
Stebėtojais:	

Patyčių, smurto dalyvių tėvais:	
Kitais Verkių mokyklos darbuotojais:	
Kita (įrašyti):	

**VILNIAUS VERKIŲ MOKYKLOS – DAUGIAFUNKCIO CENTRO
REAGAVIMO Į PATYČIAS IR PAGALBOS JOMS ĮVYKUS PLANAS**

